

POHLAVNÍ CHOROBY STÁLE HROZÍ

EDUKAČNÍ MATERIÁL PRO PACIENTY ◀.....



FAKULTNÍ NEMOCNICE®
OLOMOUC

Sexuálním stykem se přenáší velké množství infekcí - kvasinky, bakterie, viry, paraziti, prvoci aj. Z virových onemocnění má výjimečné postavení HIV infekce, která je příčinou AIDS. Mezi tzv. přenášené nejčastěji pohlavním stykem patří syfilis, kapavka, měkký vřed, granuloma inguinale a lymfogranuloma venereum, které podléhají povinné léčbě, hlášení a dlouhodobému sledování pacienta.

■ PŘEHLED KLASICKÝCH POHLAVNÍCH CHOROB

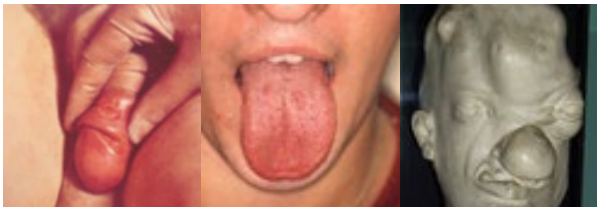
Infekce šířené téměř **výhradně** pohlavním stykem.

- Příjice (syfilis, lues), původce Treponema pallidum
- Kapavka (gonorrhoea), původce Neisseria gonorrhoeae
- Měkký vřed (ulcus molle), původce Haemophilus ducreayi
- Lymfogranuloma venereum (tzv. čtvrtá pohlavní nemoc), původce Chlamydia trachomatis L1-13
- Granuloma inguinale, původce Calymmatobacterium granulomatosis

■ DALŠÍ POHLAVNĚ PŘENOSNÉ NEMOCI

Infekce šířené téměř **převážně** pohlavním stykem.

- Chlamydiová infekce, původce Chlamydia trachomatis sérotypy D až K
- Herpes genitalis, původce Herpes simplex virus
- Condylomata accuminata, původce Human papillomavirus (HPV)
- AIDS, původce virus HIV1, 2
- Parazitární infekce – scabies a pediculosis pubis (svrab, veš – muňka)



SYFILIS

Sexuálně přenosná treponematóza, tvořící 3% všech sexuálně přenosných chorob a má vzestupný trend. Inkubační doba je 2 - 4 týdny.

3 typická stádia:

I. primární – po 3 týdnech nákazy vzniká nebolestivý tvrdý vřed.

II. sekundární – asi po 9. týdnech infekce postupuje mízní cestou do uzlin a šíří se do celého těla. Náhle se objevuje symptomatická vyrážka (trup, ústa). Přibližně po dvou letech všechny projevy vymizí a nemoc přechází do své latentní (bezpříznakové fáze). V krvi jsou sérologicky prokazatelné protilátky.

III. terciární – nastupuje za 5-30 let, kdy vznikají zánětlivé granulomy - gummata. Gummata jsou v kůži, cévách, mozku. Provalují se a vytéká z nich gumě podobný sekret.

Následky: psychické změny, demence.



VROZENÁ SYFILIS

Vrozená syfilis postihuje plod nebo novorozence, který se nakazí přenosem treponemat z organismu matky přes placentu nebo při porodu. **Časná kongenitální syfilis** - v novorozeneckém věku - příznaky: zvětšení jater a sleziny, kostní abnormality, zánětlivá ložiska v orgánech, syfilitická vyrážka, syfilitická rýma, sedlovitý nos.

Pozdní kongenitální syfilis - po více než 2 letech vrozené infekce až do adolescence - příznaky: slepota, hluchota, deformity kostí a kloubů, perforace tvrdého patra, deformity lebky, šavlovité holenní kosti, nebolestivé otoky kolen a loktů.

Následky: spontánní potrat, předčasný porod, narození nemocného jedince.



KAPAVKA

Nejrozšířenější pohlavní nemoc na světě, původce *Neisseria gonorrhoeae* (bakterie). Onemocnění má obvykle charakter hnisavého zánětu sliznic vylučovacích a pohlavních orgánů. Inkubační doba je 2 - 10 dnů. **Následky: muži - zúžení předkožky, přetažení předkožky přes žalud (předkožka nejde vrátit zpět), zánět prostaty, sterilita. Ženy - sterilita, mimoděložní těhotenství. U obou pohlaví - onemocnění pohybového aparátu a srdce.**



MĚKKÝ VŘED

Původcem je gramnegativní bakterie *Haemophilus ducreyi*. Projevuje se často mnohočetnými vřidky v oblasti genitálu. **Následky: vředy genitálu hojící se jizvami. Pokročilým stadiem nemoci je bolestivé zduření mizních uzlin – tzv. bubony. Může dojít k prasknutí a vytvoření píštěle, z níž vytéká žlutozelený hnis zbarvený krví.**



LYMFOGRANULOMA VENEREUM

Původcem je bakterie *Chlamydia trachomatis*, která proniká poškozenou sliznicí. Nemoc postihuje mizní uzliny (většinou tříselné u mužů a pánevní u žen) a mizní cévy.

Následky: otoky, vředy a píštěle pohlavních orgánů, či zúžení konečníku.

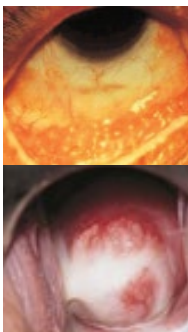


GRANULOMA INGUINALE

Vzácné pohlavní onemocnění vředového charakteru. Vředy se posléze spojují, praskají, krvácejí a značně destrukují nejenom tkáň pohlavního ústrojí, ale i tkáň řitního otvoru a třísel.

Vyskytuje se především v tropech a subtropích Afriky, jihovýchodní Asie, Karibiku, Austrálie, Indie, Nové Guineje.

Následky: Destrukce pohlavních orgánů a třísel. Chudokrevnost, výrazné zhubnutí, vysílení a následně smrt.



CHLAMYDIOVÉ INFEKCE

Původcem této pohlavně přenosné choroby je *Chlamydia trachomatis* pronikající epitelem sliznice urogenitálního traktu.

Následky:

Muži - zánět močové trubice, zánět prostaty.

Ženy- zánět děložního čípku, mimoděložní těhotenství.

Obě pohlaví neplodnost.

Trachom - zánětlivé onemocnění očí vedoucí ke slepotě. Výskyt v tropických a subtropických oblastech Afriky a Asie.

HERPES GENITALIS

Herpes genitalis patří mezi herpetická virová onemocnění a je způsoben virem HSV 2 (herpes simplex typu 2). Virus je **vysoce infekční**, a přenos při pohlavním styku (i jinak) je téměř jistý. V prvních dvaceti týdnech těhotenství se může plod nakazit skrze placentu.



Následky: Potrat, vrozené vady, slepota.

Herpetický virus se může během porodu přenést na plod a způsobit u něj velmi vážnou celkovou infekci s postižením nervového systému.



CONDYLOMATA

Condylomata accuminata jsou drobné výrůstky, které se často vyskytují ve skupinách „květákovitého“ tvaru. Postihují kůži a sliznici pohlavního ústrojí, okolí řitního otvoru, ale i sliznice pochvy a děložního čípku.

Následky: Muži - zúžení předkožky.

Ženy - zánět děložního hrdla, rakovina děložního čípku.



AIDS

Je virové, přenosné, chronické a progredující onemocnění.

V pokročilých stádiích se v důsledku snížení imunity objevují těžké infekce a zhoubné nádory. Prognóza onemocnění je vážná a mortalita (úmrtnost) vysoká.

Následky: Vyčerpanost imunitního systému, malignity, nehojící se plísňová onemocnění.



PARAZITÁRNÍ INFEKCE

Svrab je infekční, svědivé, kožní onemocnění. Původcem je parazit - samička zákožky svrabové. Projevy: intenzivní až kruté **noční svědění** (pruritus).

Původcem filcek je veš - muňka - **pediculosis pubis**. Přenos: převážně při pohlavním styku, výjimečně nepřímo (lůžkoviny, ručníky apod.).

Následky: svědivá vyrážka, poruchy spánku, chronická únava, alergické reakce.

■ VŠEOBECNÉ POKYNY PRO NEMOCNÉ S POHLAVNÍMI CHOROBAMI

- Veškerý personál venerologických pracovišť je speciálně školený v zachování **povinné mlčenlivosti**.
- Informujte svého partnera o svém onemocnění.
- Během návštěvy na naší ambulanci se Vám bude věnovat **depistážní sestra**, která je součástí státního dozoru nad pohlavními chorobami a podílí se na ochraně veřejného zdraví. Její náplň práce spočívá ve shromažďování informací o nemocném, tzv. „Hlášení pohlavních nemocí“ = depistáž.
- Vaše zdravotní dokumentace je uložena v uzamčené kartotéce a nikdo nepovolaný k ní nemá přístup.
- Vaši diagnózu nesmíme sdělit na Vaše pracoviště.
- Diagnóza se neuvádí ani na potvrzení o pracovní neschopnosti.
- Depistážní sestře a lékaři je třeba uvést všechny osoby, se kterými jste měl pohlavní, či jiný intimní styk.
- Je třeba si pamatovat, že prodělané onemocnění syfilis **Vám neposkytuje ochranu před novou nákazou!**
- Během léčení a v průběhu kontrol platí **zákaz pohlavního styku** po dobu, kterou určí ošetřující lékař.
- **Termíny kontrolních vyšetření Vám určuje lékař a je nutné je dodržovat.**
- Pokud Vaše onemocnění vyžaduje hospitalizaci na lůžkovém oddělení, budete uloženi na izolační pokoj.
- **Léčba pohlavních chorob je ze zákona povinná.** U žen, které prodělaly syfilis a jsou těhotné, je nutná zajišťovací léčba, aby se zabránilo narození poškozeného dítěte. Tato léčba je nutná při každém těhotenství.
- **Účinnou léčbu Vám zajistí pouze odborný lékař.** Samoléčitelství vede k nesprávnému užívání léku, nemoc přechází z akutního stadia do chronického. Sami se nevyлéčíte a nezabráníte opakované nákaze od nevyšetřeného a neléčeného partnera.

- Své dotazy můžete směřovat buď na ošetřujícího lékaře nebo na depistážní sestru či všeobecnou sestru, která Vám poskytuje ošetřovatelskou péči.

Vyšetření v poradně pro pohlavní choroby je možné každý den ve stanovených hodinách (i bez doporučení odborným lékařem a bez objednání).

ODBORNÉ ZDROJE:

1. Macháčková, E. Současný trend ve výskytu sexuální přenosných nemocí a specifika ošetřovatelské péče u venerologických pacientů, Olomouc, 2012, Bakalářská práce, Universita Palackého v Olomouci. Fakulta zdravotnických věd. Vedoucí práce H. Pokorná
2. Resl, V. Křemenová, S. Pokyny pro nemocné příjící, vyd. Národní centrum pro podporu zdraví, Praha 1995, 1. vyd. Epava Olomouc
3. Resl, V. Křemenová, S. Pokyny pro nemocné kapavkou, vyd. Národní centrum pro podporu zdraví, Praha 1995, 1. vyd. Epava Olomouc
4. Záruba, F. Vosmík, F. Záhejský, J. Buchvald, J. Jirásek, L. Dermatovenerologie, vyd. Scietia medica, spol.s.r.o., Praha, s. 215-230, ISBN 80-85526-31-x.
5. <http://www.szv.cz/upload/document/cem/std>
6. <http://www.004.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocianku=2005082101>
7. <http://www.huidziekten.nl/folders/nederlands/lymfogranulomavenereum.htm>
8. <http://www.urology-textbook.com/granuloma-inguinale.html>
9. http://www.hudlegekontoret.org/bildearkiv/kliniske/herpes_simplex/herpes_simplex_genitalis_04
10. <http://www.intechopen.com/books/forensic-medicine-from-old-problems-to-new-challenges/sexual-assault-in-childhood-and-adolescence>
11. <http://21stoleti.cz/blog/2012/06/01/aids-hrozi-nove-varianty-viru/>
12. <http://www.healthhype.com/itchy-rectum-and-anus-causes-and-treatment.html>
13. <http://rompecabezas-medicos.blogspot.cz/2011/03/chancroide.html>
14. Archív Kliniky chorob kožních a pohlavních LF UP aFNOL
15. http://www.wikiskripta.eu/index.php/Chlamydiov%C3%A9_infekce_genit%C3%A1lu

ZPRACOVALA:

Bc. Elena Macháčková

ODBORNÝ GARANT:

doc. MUDr. Dagmar Ditrichová, CSc.

KONTAKT:

Klinika chorob kožních a pohlavních

Fakultní nemocnice Olomouc

Poradna pro pohlavní choroby (Budova P)

(venerologická poradna, poradna pro
STD = Sexually Transmitted Diseases)

Zdravotníků 248/7, 779 00 Olomouc

Po - Pá 7.00 - 8.00 hod.

tel.: +420 588 444 527, +420 588 444 526,
+420 588 442 852

e-mail: info@fnol.cz

www.fnol.cz